

Hana b'öröndje II.

**Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák**

6. évfolyam

Programcsomag: Az én dimenziói

A modul szerzője: Szekszárdi Júlia

Címlapkép: szkc106_08_00

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	11-12 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Hana történetének felidézésével érzelmi azonosulás az áldozattá vált gyermekekkel, az empátia, a szolidaritás és a tolerancia fejlesztése
A modul témái, tartalma	<p>Témái: Mesék, versek, történetek, életek – Hana bőröndje</p> <p>A Brady család szétesésének történetét időrendi sorrendben ismerhetik meg a gyerekek <i>Karen Levine</i> könyvének segítségével; módjuk nyílik végigkísérni kortársukat, a kis Hanát – aki a történet kezdetén szinte semmiben sem különbözik tőlük – azon a fájdalmas úton, amely először az elszigetelődéshez, a barátoktól való elszakadáshoz, otthona, szülei és testvére elvesztéséhez és végül a teljes megsemmisüléshez vezet; történetén keresztül a gyerekek megérezhetnek valamit a holokauszt iszonyatából, és személyesebbé válhat a sokak számára érthetetlen, távoli, megmagyarázhatatlan korszak</p>
Megelőző tapasztalat	<i>Hana bőröndje I.</i> (szkc106_07); filmek, olvasmányok, családtörténetek
Ajánlott továbbhaladási irány	Filmek, olvasmányok, családtörténetek
A kompetenciafejlesztés fókuszai	<p>Önismerettel összefüggő kompetenciák: érzelmek tudatossága, érzelmeink pontos azonosítása, nyitottság</p> <p>Önszabályozás: felelősségvállalás</p> <p>A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: kritikai gondolkodás</p> <p>Társas kompetenciák: együttműködés, empátia</p>
Kapcsolódási pontok	<p>A NAT-hoz: Kiemelt fejlesztési feladatok (törekvés a tanulók ön- és világszemléletének formálására, szerezzenek információkat az emberiség globális problémáiról és a nemzetközi együttműködésről)</p> <p>A tantárgyakhoz: történelem, földrajz, dráma</p> <p>A modulokhoz: <i>Hana bőröndje I., III.</i> (szkc106_07, szkc106_09)</p>
Támogató rendszer	Történelemkönyvek, földrajzi, illetve történelmi atlaszok; Karen Levine: <i>Hana bőröndje</i> . Minerva Nova Kiadó, 2003; <i>Anna Frank naplója</i> . Európa Könyvkiadó. Budapest, 1962; filmrészletek: <i>Schindler listája</i> (r.: S. Spielberg, 1993), <i>A zongorista</i> (r.: R. Polanski, 2002), <i>Valahol Európában</i> (r.: Radványi G., 1947), <i>Az élet szép</i> (r.: R. Benigni, 1997)

Módszertani ajánlás

Az **A** variáció azoknak készült, akik már egy alkalommal (szkc106_07) foglalkoztak a problémával, és folytatni kívánják (szkc106_09).

A **B** variációt főleg azoknak javasoljuk, akik a holokauszt-emléknapon vagy más alkalommal szeretnék a történetet feldolgozni.

A Hana bőrdíj képanyaga kivetíthető formában áll rendelkezésre. Ehhez szükség van megfelelő berendezésre (PC vagy laptop, projektor).

A történet feldolgozása több szempontból is nagy körültekintés igényel. Számolni kell azzal, hogy nem csupán a különböző osztályok, hanem azon belül az egyes gyerekek is igen eltérő módon reagálhatnak az esetre. Mivel ez a generáció saját szűkebb és tágabb környezetében, a média közvetítésével, a virtuális térben meglehetősen sok agressziót és borzalmat tapasztal, sokuk számára ez megszokott napi látvánnyá vált, és vannak, akiket lényegesen nehezebb érzelmileg megérinteni. Ugyanakkor, ha ezt nem mindig mondják is ki, szorongást válthat ki belőlük, ha tragikus sorsokkal, főleg az ő korosztályukba tartozó gyerekek halálával szembesülnek. Tehát törekedni kell arra, hogy a tanulók egyrészt megérezzék, hogy ez a kislány akár az osztálytársuk is lehetne, így sorsa nem lehet közömbös a számukra, másrészt feldolgozzák az erre való rádöbbenéssel együtt járó rettegést.

*A másik érzékeny probléma magának a zsidókérdésnek a felmerülése. E téren nyilván más megközelítést kell választani abban az esetben, ha az osztály érintett a témában, tehát jelen vannak identitásukat nyíltan vállaló tanulók, vagy ha felmerültek már az osztályban rasszista megnyilvánulások (előfordultak például horogkereszttrajzok, volt példa a „zsidózásra”), illetve ha ez a téma még nem foglalkoztatta az osztály tanulóit. Ha a gyerekek találkoztak már szélsőséges megnyilvánulásokkal, mindenképpen szükség van arra, hogy megértessük velük, mit jelentett néhány évtizeddel ezelőtt a horogkereszt, és milyen következményekkel járt ártatlan emberek és gyerekek számára a zsidóüldözés. Hana története ebben az esetben hozzásegíthet ahhoz, hogy a gyerekek elgondolkodjanak, milyen szörnyű következményekkel járhat ártatlan és gyanútlan emberek számára is a gyűlölködés. *Ne felejtjük el: erről a történelmi korszakról a hatodikosok még nem tanultak, és meglehetősen esetleges információik vannak a téma egészéről.**

Ügyelni kell arra, hogy az akció- és horrorfilmekben nevelkedő gyerekek ne sodródjanak el a történet akár horrorisztikusan is hatni tudó részletei felé, hanem a dolog emberi oldalát figyeljék. Az érzéketlenebbnek mutató gyerekek számára különösen hasznosak lehetnek azok a feladatok, ahol bele kell élniük magukat a történetbe (pl. szerepjátékok). (Mi lenne, ha veled, a te családdal esne meg ilyesmi?) *Ne felejtjük el azonban, hogy mégiscsak nagyon fiatal, hatodikos gyerekekről van szó, és nem feltétlenül érzéketlen az a gyerek, aki nem mutatja ki, hogy mit gondol, mit érez. Sőt a gúnyos, cinikus, agresszív megnyilvánulások ebben az életkorban – főleg a fiúknál – gyakran (ha nem is mindig) a valódi érzelmek leplezését, a félelem kompenzálását jelezhetik.*

A Hana életével foglalkozó jeleneteket többnyire dramatizált formában dolgozzák fel a gyerekek. Fontos, hogy elegendő tér és mobil bútorzat álljon rendelkezésre. Mivel filmrészletek bejátszását javasoljuk, szükség lesz video- vagy DVD-lejátszóra. Az egyes jelenetek dramatizálását kiscsoportokban végzik a tanulók. Szerencsés, ha minden csoportban van irányító személyiség, aki segíti az ötletek felszínre hozását és megvalósítását. Célszerű a foglalkozás kezdetén megállapodni a közös szabályokban (lásd az előző modulban szereplő ajánlást).

A II/b **B** tevékenységnél – ha van rá mód – egy jól szavaló gyereket érdemes megkérni Maiko versének előzetes felkészülés utáni előadására. Fontos azonban, hogy a foglalkozás előtt ne mutassa meg társainak a szöveget, hogy ne tompítsa az érzelmi hatást. Ha nincs vállalkozó, a verset magnóról is meghallgathatja a csoport; különösen hatásos lehet, ha a szöveg gyermekhangon szólal meg.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Ügyelni kell arra, hogy nehogy sor kerüljön személyeskedő, gúnyos megjegyzésekre. Az egymás minősítésének kizárását célszerű a közös szabályok közé iktatni.

A bizalommal teli, őszinte, produktivitást is segítő légkör kizárja a tanári értékelést. A tanulókra gyakorolt hatás viszont mindenképpen fontos: a gyerekektől feltétlenül visszajelzést kell kérni.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – Hana

P2 – Családi képek

P3 – Sárga csillag

P4 – Egy japán kislány, Maiko verse

P5 – Hana rajzai

P6 – A végállomás: Auschwitz

Tanulói segédletek

D1 – A legjobb barát elvesztése (d1)

D2 – Zsidótörvények (d1)

D3 – Az anya elvesztése (d1)

D4 – Hana Theresienstadtban (d2)

D5 – Egy japán kislány, Maiko verse = szkc106_07 D1